

FERUZA BOBOJONOVA

**BUXORO ME'MORIY
OBIDALARI TARIXI**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY VA O'RTA
MAXSUS TA'LIM VAZIRLIGI
BUXORO DAVLAT UNIVERSITETI

FERUZA BOBOJONOVA

**BUXORO ME'MORIY OBIDALARI
TARIXI**

FANIDAN

o'quv-metodik qo'llanma

5120300 – Tarix- (Buxoro tarixi) bakalavriat yo'nalishi
talabalari uchun o'quv-metodik qo'llanma

“Durdona” nashriyoti
Buxoro – 2022

Mazkur o'quv-metodik qo'llanmada "Buxoro me'moriy obidalari tarixi" fanining asosida o'tiladigan mavzularni o'tish usul va uslublari atroflicha yoritilgan. O'quv-uslubiy qo'llanmada 15 ta mavzu atroflicha yoritilgan bo'lib, har bir mavzuga oid adabiyotlar, savollar, test topshiriqlari berilgan. Ushbu o'quv-uslubiy qo'llanma bakalavriatning buxoro tarixi yo'nalishidagi IV-kurs talabalariga mo'ljallangan. Talaba yoshlarning darsning va ta'lim sifati va samaradorligini oshirishda ushbu o'quv-uslubiy qo'llanma muhim ahamiyat kasb etadi.

Ma'sul muharrir:

Inoyatov S.I. – tarix fanlari doktori, professor

Taqrizchilar:

Qurbonova M.B. - tarix fanlari nomzodi, dotsent
Shukrullayev Yu.A. – tarix fanlari nomzodi, dotsent

Mazkur o'quv-metodik qo'llanma BuxDU o'quv-metodik kengashining 2022-yil 27-maydagi 10-sonli yig'ilish qarori bilan nashrga tavsiya etilgan.

SO'Z BOSHI

Mustaqillik har tomonlama yetuk va mustaqil fikrlaydigan shaxsni tarbiyalashni davlat oldiga hayot-mamot masalasi sifatida qo'yimoqda. Yoshlar, bo'lajak kadrlar davrimizga munosib mutaxassis bo'lib etishuvi uchun Buxoro me'moriy obidalari tarixi fanini chuqur o'rganishi katta ahamiyat kasb etadi.

Ta'lim-tarbiya berish jarayoniga an'anaviy usullar bilan birga noan'anaviy interfaol vositalar ham kirib kelmoqda. Buxoro me'moriy obidalari tarixi fanini o'qitishda yangi innovatsion ta'lim texnologiyalarining zamonaviy uslub va vositalaridan foydalanish bu davr talab bo'ldi. Pedagogik mahorat ila oliy ta'lim darslarining yangi pedagogik o'quv jarayonini zamonaviy fanlarni yutuqlari asosida o'quv jarayonlarida o'tilishi, jahon standartlari darajasida tashkil etish imkonini beradi. Shuni ta'kidlash joizki, ushbu zamonaviy vositalardan foydalanish o'qituvchilarning imkoniyatlarini oshiradi va talabalarning o'z tarixini puxta o'rganish uchun xizmat qiladi.

Hozirgi kunda darsda yangi innovatsion ta'lim texnologiyalardan foydalanish talabani kamolotga etishiga yordam beradi. O'z tarixini mohiyatini to'laqonli asosda anglashda yangi innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish darsning samaradorligini oshirishda ko'maklashadi. O'quv jarayonlarida ayniqsa, amaliy mashg'ulotlarni o'tkazishda interfaol usullardan foydalanish oliy ta'lim samaradorligini oshiradi.

Fanni o'qitishda turli xil yangi innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanish birinchi o'rinda ana shu fanni o'rgatish uchun sarflanadigan vaqtni tejash imkonini beradi. Ushbu usullardan dars jarayonida foydalanish talabalarni ko'proq ijodiy yondashib, mustaqil fikrlaydigan, nutqi o'stiradigan, malaka-ko'nikmalarni shakllantiradigan darajada ko'tarilishiga yordam beradi. Yangi innovatsion ta'lim texnologiyalaridan foydalanishda beriladigan mantiqiy savollar ushbu fanni muammoviy yo'nalishda o'qitish va bunga erishishda mantiqiy savol usulidan foydalana bilish muhim metodologik ahamiyat kasb etadi.

O'qituvchi o'tilayotgan mavzuga doir masalalarning maqsad va mohiyatini yuqorida qayd etilgan savollar turini tanlab olish va o'rinda qo'llay bilish orqali to'laroq ochib berishga erisha oladi va eng muhim, bunda talabalarni ko'rib chiqilayotgan mavzuning mohiyatini ularni mustaqil fikrlashga yo'naltirilgan holda o'zlashtirishlariga muvaffaq

41. Немцева Н.Б. Ханака Шайх Сайфиддин Бохарзи в Бухаре. Бухоро. 2003.
42. Пугаченкова Г.А. Выдающиеся памятники архитектуры Узбекистана. Т., 1958.
43. Пугаченкова Г.А. Самарканд. Бухара (По древним памятникам). Изд. Второе. М. 1968.
44. Пугаченкова Г.А. Бухоро тим ва тоқлар. Бухара. Торговье купола. Т., "Ўзбекистон". 1969.
45. Ремпель. Далёкое и близкое. Страницы жизни, быта, строительного дела, ремесла и искусства Старой Бухары. Бухарские записи. Т.: лит. и искусства имени Гафура Гуляма. 1981.
46. Саййид Мансур Олимий. Бухоро – Туркистон бешиги.
47. Садриддин Салим Бухорий., Тўраев Ҳ. Чор Бакр ёки Жўйбор авлиёлари. Бухоро. 2001.
48. Садриддин Салим Бухорий. Бухоронинг табаррук зиёратгоҳлари. (тарихий-маърифий рисола). Тўлдирилган, қайта ишланган иккинчи нашр. Т., "Наврўз". 2015.
49. Сухарева О.А. Квартальная община позднефеодального города Бухары. М. "Наука". 1976.
50. Турдиев М. Бухоро бўйлаб сайр. Бухоро. 2012
51. Шипкин. Варахша. М., 1963.
52. Ўзбекистон Миллий Энциклопедияси. Т. Давлат илмий нашриёти. Т., "А", "Б", "В", "Г", "З", "К", "Л", "М", "Н", "С", "Т", "Ш", "П", "У", "Қ" томлари.
53. Ўзбекистон обидаларидаги дурдона битиклар. Т., 2011.
54. Қадимий Бухоронинг музейлари. Бухоро. 2015.
55. Ҳофиз Таниш Бухорий. Абдуллонома. ("Шарафномаи шохий"). Биринчи китоб. Т., "Шарқ". 1999.
56. Ҳусенов С., Ражабова И. Чор Бакр. Т., "Шарқ". 2001.

MUNDARIJA

So'z boshi	3
1-mavzu: Kirish. Buxoro me'moriy obidalari tarixi fanining maqsad va vazifalari	5
2-mavzu: Buxoro vohasidagi qadimiy qal'a qo'rg'onlar tarixi	9
3-mavzu: Buxoroning suv ta'minoti va gidrotexnik inshootlari	14
4-mavzu: Ark qal'asining me'moriy obida sifatida o'rganilishi	19
5-mavzu: Buxoroning mudofaa inshootlari	24
6-mavzu: Buxoroning masjidlari	30
7-mavzu: Buxoroning muqaddas qadamjolar me'morchiligi	35
8-Mavzu: Buxoro minoralari va ularning me'morchiligi	39
9-mavzu: Buxoro madrasalari va me'morchiligi	44
10-mavzu: Buxoroning savdo inshootlari	49
11-mavzu: Buxoroning tarixiy – me'moriy majmualari	53
12-mavzu: Buxoro amirlarining saroylari me'moriy obida sifatida	58
13-Mavzu: Buxoroning qadimiy turar joylari me'morchiligi	64
14-Mavzu: Mustaqillik yillarida Buxoroda qayta tiklangan muqaddas qadamjolar va ziyoratgohlar	69
15-Mavzu: Buxoroning zamonaviy obidalari	74
Glossariy	80
Foydalanilgan manba va adabiyotlar ro'yxati	84

FERUZA BOBOJONOVA

BUXORO ME'MORIY OBIDALARI TARIXI

FANIDAN

o'quv-metodik qo'llanma

Muharrir: A. Qalandarov
Texnik muharrir: G. Samiyeva
Musahhih: Sh. Qalhorav
Sahifalovchi: M. Bafoyeva

Nashriyot litsenziyasi AI № 178.08.12.2010. Original-maketdan bosishga ruxsat etildi: 11.06.2022. Bichimi 60x84. Kegli 16 shponli. «Times New Roman» garn. Ofset bosma usulida bosildi. Ofset bosma qog'oz. Bosma tobog'l 5,5. Adadi 100. Buyurtma №277.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ
"Durdona" nashriyoti: Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy.
Bahosi kelishilgan narxda.

"Sadriddin Salim Buxoriy" MCHJ bosmaxonasida chop etildi.
Buxoro shahri Muhammad Iqbol ko'chasi, 11-uy. Tel.: 0(365) 221-26-45